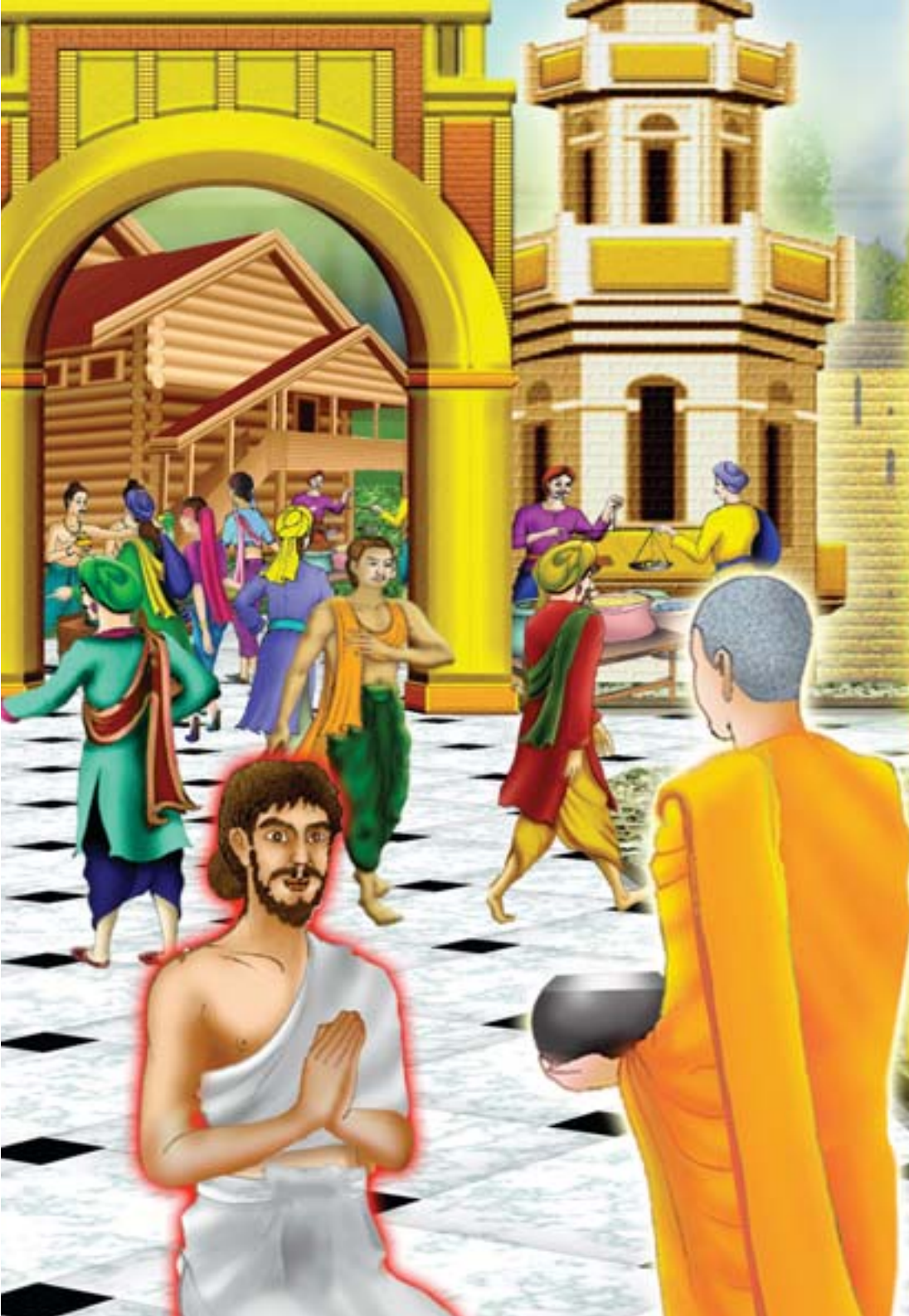

ป ระ ห า ท แ ล้ ว ต อ ง ตั้ ง ตั น ไ ห ม่ (๑)

ดูก่อนพราหมณ์ ภิกษุถึงพร้อมด้วยศีล เข้าถึงปฐมฌาน
ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌานอยู่ ชื่อว่าเป็นผู้กำลังบูชาัยญ
และัยญนี้แล ใช้ทรัพย์น้อยกว่า มีการตระเตรียมน้อยกว่า มี
ผลมากกว่า และมีอานิสงส์มากกว่าัยญเหล่าอื่น ในฌานเหล่านี้
ปฐมฌานยอมให้อยู่ในพรหมโลก ๑ กัป ทุติยฌาน ๘ กัป
ตติยฌาน ๖๔ กัป จตุตถฌาน ๕๐๐ กัป จตุตถฌานที่บุคคล
เจริญด้วยอำนาจแห่งสมาบัติมีอาภาสานัญญาจนจะเป็นต้น
ยอมให้อยู่ยืนยาวตลอด ๒๐,๐๐๐ กัป ๔๐,๐๐๐ กัป และ
๘๔,๐๐๐ กัป ฌานนั้นพึงทราบว่าเป็นัยญเพราะสละเสียได้
ซึ่งธรรมอันเป็นข้าศึกมีนิวรณ์เป็นต้น

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๑)

๓๓๓

พระรัตนตรัยเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุด และมีอยู่ในตัวของพวกเราทุกๆ คน เป็นธรรมที่สงบ ละเอียดย ละเอียด ลึกซึ้ง เราจะนึกคิดหรือคาดคะเนเอาไม่ได้เลย เพราะเป็นเรื่องของการปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึง ซึ่งเราจะต้องปรับใจที่หยาบให้ละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับ จนกระทั่งได้เข้าไปถึงแหล่งของสติ แหล่งของปัญญา เราก็จะรู้เห็นไปตามความเป็นจริงของธรรมทั้งหลาย วิธีการคือ ต้องทำให้ใจให้หยุดนิ่งอย่างเดียวนั่นแหละ หยุดตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่งเป็นพระอรหันต์ หยุดนิ่งจะทำให้ชีวิตสุขสดใสได้เข้าถึงที่พึงภายใน คือ พระรัตนตรัย

มีวาระพระบาลี ที่ปรากฏอยู่ใน กฎพันตสูตร ว่า

“ดูก่อนพราหมณ์ ภิกษุถึงพร้อมด้วยศีล เข้าถึงปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌานอยู่ เชื่อว่าเป็นผู้กำลังบุญขำยัญ และยัญนี้แล ใช้ทรัพย์น้อยกว่า มีการตระเตรียมน้อยกว่า มีผลมากกว่า และมีอานิสงส์มากกว่ายัญเหล่าอื่นในฌานเหล่านี้ ปฐมฌานยอมให้อายุในพรหมโลก ๑ กัป ทุติยฌาน ๘ กัป ตติยฌาน ๖๔ กัป จตุตถฌาน ๕๐๐ กัป จตุตถฌานที่บุคคลเจริญด้วยอำนาจแห่งสมบัติมีอาภาสานัญญาตนะเป็นต้น ย่อมให้อายุยืนยาวตลอด ๒๐,๐๐๐ กัป ๔๐,๐๐๐ กัป และ ๘๔,๐๐๐ กัป ฌานนั้นพึงรู้ว่า เป็นยัญเพราะสละเสียได้ซึ่งธรรมอันเป็นข้าศึกมีนิวรณ์เป็นต้น”

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๑)

๓๗๔

การบูชาขุณฺเฑาะว์ในทางพระพุทธศาสนาไม่ได้หมายถึงว่า ต้องฆ่าสัตว์มาเช่นไหว้เจ้าพ่อเจ้าแม่เจ้าป่าเจ้าเขา แต่เป็นการสั่งสมบุญโดยวิธีสั่งมาปฏิบัติ ที่ไม่ขัดกับหลักเมตตา และดำเนินตามหลักของบุญกิริยาวัตถุในส่วนที่เป็นภาวณานั่นเอง จากเนื้อหาพระบาลีข้างต้นนั้น พระพุทธเจ้าทรงแนะนำพราหมณ์ท่านหนึ่งว่า การทำทานกัฏฐิ การรักษาศีลกัฏฐิ ถือว่าเป็นการบูชาขุณฺเฑาะว์ทั้งหมด แต่สู้การบูชาขุณฺเฑาะว์ที่เกิดจากการบำเพ็ญภาวนาไม่ได้ เพราะภาวนาเป็นเหตุให้ได้ไปบังเกิดในสุคติ และโลกียฆานก็เป็นเหตุให้ไปเกิดในพรหมโลก ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของพวกพราหมณ์ทั้งหลาย และถ้าได้โลกุตระฆานก็ยังเป็นเหตุให้หมดกิเลสเป็นพระอรหันต์ได้อีกด้วย

หลวงพ่อกุญชรถึงเรื่องพรหมโลกมามากพอสมควร เราได้ทำความรู้จักกับพรหมโลกชั้นต่างๆ พร้อมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของเหล่าพรหม ตลอดถึงปฏิบัติที่จะนำไปสู่พรหมโลก และอายุขัยของพรหมมาเป็นลำดับว่า ต้องประพฤติปฏิบัติอย่างไรบ้างถึงจะได้ไปสู่พรหมโลก ดังเช่นพวกเทวดาหรือมนุษย์ผู้มีศรัทธาแก่กล้า หวังจะได้ไปอุบัติในพรหมโลก จะต้องประกอบความเพียรพยายามบำเพ็ญภาวนา จนกระทั่งได้สำเร็จฌานสมาบัติในระดับต่างๆ ครั้นละโลกแล้ว ก็จะได้ไปบังเกิดในพรหมโลกชั้นต่างๆ ตามกำลังแห่งฌานที่ตนได้บรรลุ ถ้ากำลัง

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๑)

๓๖๕

แห่งฉนวนละเอียดประณีตมาก ก็จะไปบังเกิดในพรหมโลกชั้นสูงๆ ขึ้นไป เหมือนรถที่มีกำลังมาก ก็สามารถนำผู้โดยสารไปส่งได้ไกลและเร็วขึ้นฉะนั้น

*ในสมัยพุทธกาล เมื่อพระสารีบุตรเถระได้พาพระภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่เที่ยวจาริกไปยังทักขิณาคิริชนบท และพักอยู่ที่นั่นเป็นเวลาหลายวัน วันหนึ่ง ได้มีภิกษุหนุ่มเดินทางมาจากกรุงราชคฤห์ เข้ามานมัสการท่านพระสารีบุตร หลังจากทักทายสนทนาปราศรัยกันแล้ว พระเถระได้ไต่ถามถึงข่าวคราวทางเมืองราชคฤห์ว่า พระบรมศาสดาและหมู่ภิกษุสงฆ์สบายดีหรือ ภิกษุหนุ่มได้กราบเรียนท่านว่า ทั้งพระบรมศาสดาและภิกษุสงฆ์อยู่สำราญดี

จากนั้นพระเถระได้ถามไถ่ถึงพราหมณ์ที่ท่านคุ้นเคยชื่อ ธัญญชาณี ภิกษุหนุ่มนั่งอยู่ครู่หนึ่ง จึงกราบเรียนท่านว่า ธัญญชาณีพราหมณ์อยู่สุขสบายดี แต่บัดนี้ไม่เหมือนก่อน จากที่เคยเป็นผู้มีศีลเป็นผู้ประพฤติธรรม ก็กลายมาเป็นคนประมาทในชีวิต อาศัยอำนาจหน้าที่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ตั้งอยู่ในศีลในธรรม ส่วนภรรยาซึ่งเป็นคนดีเป็นสัมาทิฏฐิ มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา บัดนี้นางเสียชีวิตแล้ว เขาได้มีภรรยาใหม่ แต่

*มก. ธัญญชาณีสุตต เล่ม ๒๑ หน้า ๓๘๔

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๑)

๓๗๖

ภรรยาใหม่ของพราหมณ์ เป็นหญิงทูลีล ไม่ประพฤดิธรรม

พระสารีบุตรได้ฟังแล้ว พลันเกิดความกรุณาต่อพราหมณ์ ผู้หลงผิด ท่านจึงพาภิกษุสงฆ์ออกจากทักขิณาคิริชนบท เดินทางมุ่งหน้ามายังนครราชคฤห์ เพื่อเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ครั้นยามรุ่งอรุณ ขณะที่พระสารีบุตร กำลังเดินบิณฑบาตโปรดสัตว์ตามสมณวิสัย ธนัญชานีพราหมณ์เห็นพระเถระกำลังเดินมาแต่ไกล พราหมณ์นี้มีความรักเคารพนับถือพระมหาเถระเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงรีบเข้าไปกล่าวทักทายด้วยความยินดีปรีดา เสมือนหนึ่งญาติผู้จากไปไกลกลับมาที่บ้าน พระเถระเห็นเป็นโอกาสเหมาะจึงชักชวนพราหมณ์ให้นั่งพักที่โคนร่มไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง และได้ถามถึงความไม่ประมาทในการประพฤดิธรรมของพราหมณ์

พราหมณ์ได้รับคำถามเช่นนั้นก็รู้สึกละอายใจ กราบเรียนพระเถระตามความเป็นจริงว่า ที่ผ่านมามันมืดแต่ตั้งหน้าตั้งตาทำมาหากิน มุ่งหน้าแต่ในการแสวงหาทรัพย์ จึงทำให้ย่อหย่อนในการประพฤดิธรรม ประมาทในการดำเนินชีวิต เพราะการครองเรือนเต็มไปด้วยเครื่องกังวลใจ มีกิจธุระมากมาย ต้องเลี้ยงดูบิดามารดา บุตรภรรยา ต้องเลี้ยงพวกลูกหลาน ต้องผินใจทำบาปต่างๆ ที่มีความละอายต่อบาปอย่างยิ่ง

พระเถระมองดูพราหมณ์ด้วยสายตาที่เปี่ยมด้วยเมตตา

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๑)

๓๓๓

แต่ก็ต้องการจะเตือนพราหมณ์ให้ได้สติ จะได้กลับตัวกลับใจมาตั้งมั่นในการทำความดีเหมือนเดิม จึงกล่าวกับพราหมณ์ว่า “ท่านพราหมณ์ อาตมาเข้าใจความรู้สึกของท่านดี แต่อาตมามีปัญหาอยากจะถามท่าน ให้ท่านช่วยตอบสักหน่อย พราหมณ์ มีบุคคลผู้หนึ่ง ประกอบอกุศลกรรม ประพฤติทุจริตเพียงเพื่อประสงค์จะเลี้ยงดูบิดามารดา เลี้ยงดูบุตรภรรยา ต้องการทำสงเคราะห์ให้แก่ญาติสายโลหิต ต่อมาเมื่อเขาตายแล้ว ลูกนายนิรยบาลจุดคร่ำโยนลงไปยังมหรณนรกอันน่าสะพรึงกลัวอย่างยิ่ง เขาจึงอ้อนวอนต่อยมบาลว่า

การที่ข้าพเจ้ามีความประมาท ประพฤติอกุศลกรรม ประกอบทุจริตกรรม ก็เพราะข้าพเจ้ามีความต้องการจะได้ทรัพย์มาบำรุงเลี้ยงบิดามารดา เลี้ยงดูบุตรภรรยา ต้องสงเคราะห์ให้แก่ญาติสายโลหิต ต้องทำบุญส่งไปให้แก่บุรพเพตชน ต้องบวงสรวงแก่เทวดา ต้องทำกิจให้แก่องค์พระราชาธิบดี ฉะนั้นขอท่านนายนิรยบาล ได้โปรดเมตตากรุณาต่อข้าพเจ้าด้วยเถิด อย่าได้จุดคร่ำข้าพเจ้าลงไปในมหรณนรกเลย หรือบิดามารดาของเขาผู้นั้น เมื่อเห็นว่าบุตรสุดที่รักกำลังจะถูกนำไปไต่สวนในยมโลก และต้องเสวยวิบากกรรมในมหรณนรก จะพึงเข้าไปอ้อนวอนต่อนายนิรยบาลว่า ขอท่านนายนิรยบาลได้โปรดเมตตาบุตรของข้าพเจ้าด้วยเถิด อย่าได้จุดคร่ำเขาลงไปในมหา

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๑)

๓๗๘

นรกลาย

ดูก่อนพราหมณ์ นายนิรยบาลจะเกิดจิตเมตตายินยอมตามคำอ้อนวอนขอรื้องนั้นหรือ ก็หาเป็นเช่นนั้นไม่ นายนิรยบาลยังคงทำตามหน้าที่ของตน ถึงแม้บุคคลทั้งสองฝ่าย จะร้องให้คร่ำครวญจนน้ำตาไหลเป็นสายเลือด แต่นายนิรยบาลก็ไม่ยินยอมและยอมฉุดคร่าเขาโยนลงไปในมหาสมุทรตามเดิม เขาย่อมได้เสวยวิบากกรรมอันทุกข์ทรมานที่ตนได้กระทำไว้สิ้นกาลนาน”

พราหมณ์ได้ฟังพระเถระผู้เป็นยอดกัลยาณมิตรแล้วก็ได้สติหันมาปฎิญญาตั้งมั่นอยู่ในการทำความดีอีกครั้ง และท่านธัญชาณีพราหมณ์ผู้นี้เป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากตระกูลของพราหมณ์ ซึ่งจะมีความเชื่อว่า ตนเองสืบเชื้อสายมาจากพระพรหม เพราะฉะนั้น ท่านจึงได้รับการปลุกฝังให้มีความเลื่อมใสในพระพรหม และมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้ไปบังเกิดในพรหมโลก พระเถระรู้จริตอัธยาศัยของพวกพราหมณ์เป็นอย่างดี เพราะตัวท่านเองก็เป็นพราหมณ์มาก่อน จึงกล่าวสอนปฏิบัติข้อปฏิบัติให้ถึงพรหมโลกแก่พราหมณ์

พวกเราทุกคนอย่าได้ประมาทในชีวิต เราจะทำมาหากินอะไรที่เป็นสัมมาอาชีพะก็ทำไปเถอะ แต่ต้องประพฤติธรรมไปด้วย โดยปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ สร้างบารมีของ

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๑)

๓๓๕

เราไปด้วย ตราบใดที่เรายังมีลมหายใจอยู่ ต้องเร่งสร้างบารมี
กันไป เพราะเวลาในโลกนี้ มีอยู่จำกัด ให้ทุ่มเทกันให้เต็มที่
และฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเรื่อยไป จนกว่าจะได้เข้าถึงพระรัตนตรัย
ซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายในกันทุกคน

